

Sp. zn. 2233/2017/VOP/JM
Č. j. KVOP-28088/2017
Datum 4. října 2017

Vážený pan
genmjr. PhDr. Petr Dohnal
generální ředitel
Generální ředitelství Vězeňské služby ČR
Soudní 1672/1a
140 67 Praha 4

Vážený pane generální řediteli,

obracím se na Vás v rámci šetření podnětu pana A. (dále také jako „stěžovatel“), který si stěžoval, že mu Věznice Světlá nad Sázavou odmítla vydat finanční hotovost (700 Kč), kterou odňala odsouzené B., přičemž tyto finanční prostředky jsou dle tvrzení stěžovatele v jeho vlastnictví.

Nejdříve mi dovolu, abych stručně vylíčila skutkové okolnosti celého případu. Stěžovatel své přítelkyni odsouzené C. při návštěvě Věznice Plzeň předal krabičku od bonboniéry, která dříve patřila jeho zemřelé matce. Paní C. následně krabičku darovala výše jmenované odsouzené a během kontroly v rámci přemístění této odsouzené z Věznice Plzeň do Věznice Světlá nad Sázavou (dne 13. 1. 2017) zjistili zaměstnanci věznice, že ve dvojitém dně krabičky je ukryta finanční hotovost ve výši 700 Kč. Paní B. prohlásila, že o penězích nevěděla, nejsou její a souhlasila s odnětím věci. Paní C. a paní B. byly vyzvány k podání vysvětlení, přičemž obě dvě vypovídaly shodně s tvrzením stěžovatele. Stěžovatelovo sdělení stran požadavku navrácení finanční hotovosti bylo do Věznice Světlá nad Sázavou doručeno dne 8. 2. 2017. Věznice Světlá nad Sázavou vydala dne 16. 2. 2017 rozhodnutí o zabrání věci¹. Rozhodnutí bylo doručeno pouze odsouzené B. a nabylo právní moci dne 21. 2. 2017. Finanční hotovost ve výši 700 Kč byla převedena dne 13. 3. 2017 na bankovní účet Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových. Kázeňské řízení vedené proti odsouzené B. bylo dne 21. 2. 2017 zastaveno z důvodu, že spáchání kázeňského přestupku nebylo prokázáno.²

Celou věc jsem řešila ve dvou rovinách. Za prvé jsem se zabývala otázkou, zda zabraná finanční hotovost měla být vydána stěžovateli, tedy zda lze konstatovat, že je v jeho vlastnictví. Za druhé jsem se zabývala procesní stránkou věci, tedy zda věznice postupovala správně, když rozhodla o zabrání nalezené finanční hotovosti.

Nevydání finanční hotovosti stěžovateli

Věznice Světlá nad Sázavou kázeňsky nepotrestala odsouzenou B., přičemž konstatovala, že spáchání kázeňského přestupku nebylo této odsouzené prokázáno. Tímto věznice zcela jasně deklarovala, že odňatá finanční hotovost nepatří odsouzené, u které byla nalezena, a musí tedy patřit jiné osobě. Vlastnictví stěžovatele k odňaté finanční hotovosti potvrdily

1 Ustanovení § 50 odst. 1 písm. b) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

2 S odkazem na ustanovení § 27 odst. 1 písm. c) nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 36/2014, o kázeňském řízení u obviněných, odsouzených a chovanců.

obě dvě odsouzené, resp. jejich sdělení nebylo v rozporu s tvrzením stěžovatele. Současně měla věznice k dispozici žádost stěžovatele o navrácení nalezené finanční hotovosti. V průběhu šetření věznice nebyl zajištěn jakýkoliv důkaz, který by vlastnictví stěžovatele vyvracel, nebo alespoň zpochybňoval.

Procesní stránka věci

Odsouzený nesmí mít u sebe během výkonu trestu finanční hotovost.³ Příslušník je oprávněn odejmout osobě ve výkonu trestu odnětí svobody věc, kterou má neoprávněně u sebe, anebo věc, která by mohla být prohlášena za propadlou nebo zabranou; nebyla-li tato věc prohlášena za propadlou nebo zabranou a není-li jí třeba pro další řízení, vrátí se osobě, které byla odňata, pokud tomu nebrání účel trestu odnětí svobody; jinak správa ústavu, v němž se vykonává trest odnětí svobody, zajistí uložení věci, popřípadě ji odešle na náklady osoby, které byla věc odňata, na adresu, jež tato osoba určí; jde-li o věc bezcennou nebo zcela nepatrné hodnoty, lze ji zničit.⁴ Podpůrně zde bylo možné aplikovat i příslušné ustanovení zákona o přestupcích: Nebude-li vydaná nebo odňatá věc prohlášena za propadlou nebo zabranou, musí být bez zbytečných průtahů vrácena tomu, komu nepochybně patří; jinak tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata.⁵

Kázeňský trest propadnutí věci lze uložit, jde-li o věc:

- a) již bylo použito ke spáchání kázeňského přestupku,
- b) která byla určena ke spáchání kázeňského přestupku,
- c) kterou odsouzený získal kázeňským přestupkem nebo jako odměnu za něj, nebo
- d) kterou odsouzený nabyl za věc uvedenou pod písmenem c).⁶

Pokud nebylo rozhodnuto o propadnutí věci, lze rozhodnout o tom, že se taková věc zabírá:

- a) jestliže pachatele nelze za kázeňský přestupek stíhat nebo kázeňsky potrestat,
- b) jestliže mu věc nepatří, nebo
- c) jestliže to vyžaduje bezpečnost osob, majetku, pořádek ve věznici, případně jiný obdobný obecný zájem.

Rozhodnutí o zabrání věci je třeba písemně oznámit pachateli kázeňského přestupku a osobě, které se přímo týká, pokud je známa. Vlastníkem zabrané věci se stává stát.⁷

Věznice postupovala správně, když věc nejprve odňala, přičemž po odnětí věci nemusí věznice dle výše uvedených ustanovení postupovat vždy tak, že rozhodne o propadnutí či zabrání věci. O propadnutí věci nemohla věznice rozhodnout, neboť kázeňský trest nebyl uložen a propadnutí věci je z dikce uvedeného ustanovení kázeňským trestem.

3 Dle § 25 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody.

4 Dle ustanovení § 12 odst. 1 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráží České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

5 Dle § 75 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění účinném do 1. 7. 2017.

6 Ustanovení § 48 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody.

7 Ustanovení § 50 odst. 1 a 2 zákona o výkonu trestu odnětí svobody.

Věznice však v daném případě nemohla rozhodnout ani o zabrání věci. Uvedené ustanovení se rovněž vztahuje k věcem, které mají vztah ke spáchání kázeňského přestupku. Věznice rozhodla o zabrání věci dle písmena b) citovaného ustanovení, tedy s odůvodněním, že zabraná věc nepatří pachateli kázeňského přestupku. Vzhledem k výše uvedenému je třeba podotknout, že zde není pachatel kázeňského přestupku, kázeňský trest nebyl uložen, neboť kázeňské řízení bylo zastaveno.⁸ O zabrání věci by nemohla věznice rozhodnout ani s odkazem na písmeno c) příslušného ustanovení, neboť systematika zařazení ustanovení o zabrání věci mezi ustanovení týkající se kázeňského řízení v zákoně o výkonu trestu odnětí svobody uvedené vylučuje. Daný skutek, který se stal, není kázeňským přestupkem.⁹

Věznice v době vydání rozhodnutí o zabrání věci věděla o požadavku stěžovatele, kterým si nárokuje vlastnictví odňaté finanční hotovosti, i přesto mu rozhodnutí o zabrání věci nedoručila (ačkoliv se dle dikce výše uvedeného zákonného ustanovení jedná o osobu, které se rozhodnutí přímo dotýká a je věznici známa). Stěžovatel tak nemohl uplatnit opravný prostředek (stížnost) proti tomuto rozhodnutí.¹⁰

Věznice měla postupovat dle výše uvedeného ustanovení zákona o přestupcích a věc vrátit tomu, komu nepochybně patří. Pokud by nebyl znám vlastník odňaté věci, měla by věznice postupovat dle ustanovení občanského zákoníku o nálezů věci skryté a ztracené.¹¹

Ve věci jsem vydala závěrečné stanovisko s návrhem opatření k nápravě, ve kterém jsem ředitelce Věznice Světlá nad Sázavou navrhla, aby zrušila rozhodnutí o zabrání věci a uskutečnila další kroky směřující k tomu, aby nalezená finanční hotovost byla navržena stěžovateli. Ředitelka Věznice Světlá nad Sázavou plk. PhDr. Gabriela Slováková, Ph.D., ve svém vyjádření ze dne 22. 9. 2017 odmítla navržené opatření provést¹². Z tohoto důvodu využívám svého oprávnění dle § 20 odst. 2 písm. a) zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého mohu v případě, kdy jsou mnou navržená opatření k nápravě nedostatečná, vyrozumět nadřízený úřad.

Ve lhůtě 30 dnů od doručení tohoto dopisu Vás žádám o vyjádření v dané věci, zejména o uvedení toho, zda je dle Vašeho názoru možné považovat stěžovatele za vlastníka nalezené finanční hotovosti a taktéž o sdělení, jakým způsobem měla Věznice Světlá

8 Zde alespoň na okraj je třeba uvést, že věznice pochybila i ve stanovení důvodu zastavení kázeňského řízení, neboť kázeňské řízení zastavila, jelikož spáchání kázeňského přestupku nebylo prokázáno [§ 27 odst. 1 písm. c) nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 36/2014]. Kázeňským přestupkem je zaviněné porušení zákonem stanovené nebo na jeho základě uložené povinnosti, pořádku nebo kázně během výkonu trestu (§ 46 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody). Odsouzené B. nebylo prokázáno zavinění, tudíž se nemůže v dané věci hovořit o tom, že byl spáchán kázeňský přestupek. Zde je možné konstatovat, že se kázeňský přestupek nestal, neboť chybí jedna z jeho základních náležitostí, a sice zavinění. Věznice tak měla zastavit kázeňské řízení z důvodu, že se skutek, o němž se vede řízení, nestal nebo není kázeňským přestupkem [§ 27 odst. 1 písm. a) citovaného nařízení].

9 Dle ustanovení § 50 odst. 3 zákona o výkonu trestu odnětí svobody nelze o zabrání věci rozhodnout, jestliže od spáchání kázeňského přestupku uplynula doba jednoho roku. Uvedené ustanovení zcela jasně váže rozhodnutí o zabrání věci ke kázeňskému přestupku.

10 Dle § 52 odst. 2 zákona o výkonu trestu odnětí svobody.

11 Viz § 1063 a § 1064 zákona č. 89/2012, občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

12 Dle ředitelky věznice nepodal stěžovatel žádný relevantní důkaz toho, že by byl skutečným vlastníkem nalezené finanční hotovosti, přičemž jeho jednání považuje ředitelka věznice za účelové. K procesní stránce věci ředitelka věznice pouze uvedla, že se neztotožňuje s mým stanoviskem, ze kterého vyplývá, že Věznice Světlá nad Sázavou při řešení celé věci procesně pochybila.

nad Sázavou v této věci správně procesně postupovat. Zejména vyjádření k druhému dotazu je dle mého názoru významné, neboť může ujednotit v obdobných případech praxi Vězeňské služby ČR.

S pozdravem

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)